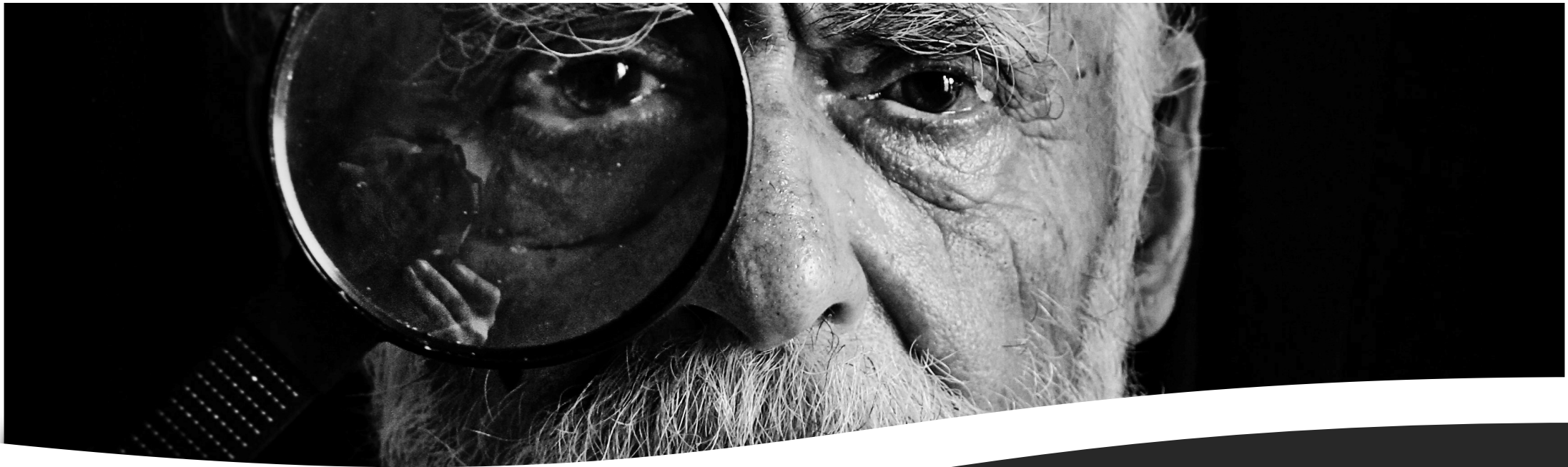

Psychoanaliza Polskiego Ładu – nowoczesne mechanizmy wsparcia, czy freudowski mechanizm wyparcia?

Dr Jowita Pustuł
Uniwersytet Jagielloński

Polski Ład a problem uzależnień

Zastrzeżenia:

1. Prelegentka nie jest psychologiem ani psychiatrą i nie ma wykształcenia kierunkowego. Wiedzę potrzebną do przygotowania prezentacji pozyskała zapoznając się z literaturą przedmiotu, artykułami prasowymi i materiałami dostępnymi w Internecie.
2. Prelegentka obserwuje u siebie uzależnienie od produktu Polski Ład.
3. Tematyka wystąpienia została zainspirowana faktem uchwalenia w dn. 17.11.2021r. pierwszych zmian w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (wprowadzonych w ramach Polskiego Ładu i podpisanych przez Pana Prezydenta w dn. 16.11.2021 r.) w czasie prac dotyczących problemów zdrowia psychicznego i uzależnień.

Polski Ład a problem uzależnień

- Pierwsza zmiana przepisów Polskiego Ładu uchwalona 17 listopada 2021 r. w pakiecie dotyczącym problematyki **uzależnień behawioralnych i chemicznych**.
- Druk 1631 – ustawa o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym i niektórych innych ustaw, w tym:
 1. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
 2. ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Polski Ład a problem uzależnień

Czy wprowadzenie zmian do Polskiego Ładu w ramach prac nad zaburzeniami psychicznymi oraz uzależnieniami nie było przypadkiem freudowską pomyłką?

Polski Ład a problem uzależnień

- Opinie **krytyczne** (w całości lub w znacznej części) dotyczące projektu Polski Ład – przykłady:
 - opinia Konfederacji Lewiatan,
 - opinia Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców,
 - opinia Krajowej Izby Gospodarczej,
 - opinia Prezesa Naczelnej Rady Lekarskiej,
 - opinia Krajowej Izby Fizjoterapeutów,
 - opinia Polskiej Izby Biznesu – Wielkopolska Izba Gospodarcza,
 - opinia Polskiej Organizacji Handlu i Dystrybucji,
 - opinia Polskiego Związku Przemysłu Oświetleniowego,
 - opinia Krajowej Rady Komorniczej,
 - opinia Amerykańskiej Izby Handlowej i Francuskiej Izby Gospodarczej,
 - opinia Konferencji Episkopatu Polski.

Mechanizmy obronne osoby uzależnionej

- „Pierwotne zniekształcenia wynikające z lęku przed bolesną konfrontacją z rzeczywistością, stają się elementem świata, czasami pochłania to całą energię (...). **Tak więc najlepiej uwierzyć w swoje złudzenia**” - Psychologiczne mechanizmy uzależnienia (Świętokrzyskie Centrum Psychiatrii w Morawicy <https://morawica.com.pl/alkohol/mechanizmy-uzaleznienia>).
- „Mechanizmy obronne są częścią ludzkiej psychiki. Pozwalają na zaadaptowanie do trudnych sytuacji poprzez „ochronę” przed zagrażającymi, silnymi emocjami, a także **zachowanie samooceny**” - <https://stopuzaleznieniom.pl>
- „(...) <<nałogowa logika>> obejmująca zbiór reguł sterujących procesami umysłowymi **osoby uzależnionej**. Zbudowana jest w szczególności na następujących zasadach: <<To nie ja>>, <<To nie dlatego>>, <<To nie tak było>>, <<**Tym razem na pewno się uda**>>, <<Od jutra będzie zupełnie inaczej>>, <<**Oni są do mnie uprzedzeni**>>, <<Niewygodne fakty znikają gdy się o nich nie myśli>>, (...) <<**Co by nie było to jakoś to będzie**>>, <<Co się stało to się nie odstanie>>” – Instytut Psychologii Zdrowia Polskiego Towarzystwa Psychologicznego (<https://psychologia.edu.pl>).

Mechanizmy obronne – koncepcja S. Freuda

- **Mechanizmy obronne** – teoria popędów S. Freuda.
- Trzy instancje osobowości: id, ego i superego.
 - **Ego** – zasada racjonalności, zasada rzeczywistości,
 - **Superego** – rola sumienia (ego idealne),
 - **Id** – część nieświadoma, substancja pierwotna, zasada przyjemności, rozładowanie napięć wewnątrzpsychicznych.
- *Mechanizmy obronne to struktury psychiczne ego, których funkcją jest zażegnanie lękotwórczej groźby, skierowanej przeciw ego*” - S. Fhanér, Słownik psychoanalizy, GWP, Gdańsk 1996, s. 106.
- „Zagadnienie mechanizmów obronnych wydaje się **kluczowe w rozumieniu zaburzeń i chorób psychicznych** (...)” - N. Antoszevska, Mechanizmy obronne w ujęciu psychoanalitycznym, Wrocławskie Studia Erazmiańskie. Zeszyty Studenckie nr 5/ 2011, s. 114-130.

Rodzaje mechanizmów obronnych

- **Zaprzeczanie**
- **Wyparcie**
- Tłumienie
- **Projekcja**
- Przemieszczenie
- Formowanie reakcji
- Regresja
- **Fiksacja**
- Identyfikacja
- Introjekcja
- Racjonalizacja
- Izolacja

Zaprzeczenie

Zaprzeczenie

Ignorowanie faktów nieprzyjemnych.
Zastępowanie faktów nieprzyjemnych
wersją łagodniejszą, choć nietrafną.

Osoba wmawia sobie, że czegoś nie ma.

Udawanie, że podejmowane działania
nie są groźne (ryzykowne zachowania).
Argumenty „inni też tak robią”.

Czemu zaprzecza Polski Ład?

Fakty (nieprzyjemne)

1. Wzrost obciążeń fiskalnych w związku z wprowadzeniem PŁ (np. brak odliczenia składki na ubezpieczenie zdrowotne, brak amortyzacji mieszkań, przymusowy ryczałt przy najmie, brak możliwości wspólnego rozliczenia z dzieckiem, karta, itp.).
2. Wdrożenie w życie koncepcji - jedna grupa podatników płaci więcej, druga nie płaci nic.
3. Wprowadzenie nowych podatków minimalnego (przychodowego) w razie wykazywania straty lub niskiego dochodu, podatku od przerzucania dochodów.

Wersja (łagodna) Polskiego Ładu

1. Brak tematu podwyżki podatków - „Historyczna obniżka podatków” (całkowite pomijanie tematu składki na ubezpieczenie zdrowotne i wszelkich innych niekorzystnych zmian).
2. Hasło „Sprawiedliwy system podatkowy”.
3. Nazwanie nowego podatku podatkiem „od Wielkich Koncernów”, mimo że dotyczy wszystkich spółek opodatkowanych CIT niezależnie od wielkości.

Wyparcie

Wyparcie

nieprzyjmowanie do świadomości zdarzeń, wspomnień, faktów, itp.

Usunięcie z pamięci tego, o czym dana osoba chce zapomnieć.

Co wypiera Polski Ład?

Do zatrudnienia
pracownika konieczne
jest istnienie
pracodawcy.

Promowanie ryczału to
promowanie
samozatrudnienia –
redukcja kosztów,
zwalnianie pracowników.

Podatki płacą również mali,
polscy przedsiębiorcy,
którzy nie są producentami
prowadzącymi działalność
innowacyjną.

Obciążenia podatkowe są
istotne przy kalkulacji
opłacalności inwestycji -
dostosowanie się do zmian
podatkowych wymaga
czasu.

Fiksacja

Fiksacja

kurczowe trzymanie się wyuczonych mechanizmów przystosowania (myśli i zachowań), dzięki czemu nie dopuszcza się myśli, które mogłyby spowodować frustrację.

Rozwój, zmiana jest kojarzona z lękiem.

Fiksacje Polskiego Ładu

1

Restrukturyzacje –

klauzula ogólna i mnożenie dodatkowych klauzul do każdego typu restrukturyzacji, kolejne przepisy mające na celu zniechęcanie do restrukturyzacji, domniemania, że głównym celem jest unikanie lub uchylanie się od opodatkowania.

2

Grupy kapitałowe / podmioty powiązane –

automatyzm myślenia: transakcja między podmiotami powiązanymi = niemoralne działanie.

Promowanie prostych struktur i zniechęcanie do zakładania spółek zależnych np. ulga na ekspansję, estoński CIT, Polska Spółka Holdingowa.

3

Raportowanie –

badanie pośrednich powiązań kapitałowych, oświadczenia dotyczące należytej staranności, MDR przy schematach krajowych, wykazy kosztów przy uldze na robotyzację, wykazy kosztów przy uldze CSR, itp.

Projekcja

Projekcja

przypisywanie własnego niechcianego impulsu lub zachowania komuś innemu.

przypisywanie innym własnych niepożądanych uczuć, poglądów, zachowań lub cech (najczęściej negatywnych).

przypisywanie innym tych części JA, z którymi z jakichś powodów się nie chcemy się utożsamiać.

Projekcje Polskiego Ładu?

Polski Ład

- Wskazywanie przykładów projekcji wykracza poza analizę treści przepisów prawa podatkowego.
- Autorka wystąpienia zachęca do samodzielnego rozważenia, które z wypowiedzi twórców Polskiego Ładu mogą być przykładami mechanizmu obronnego jakim jest **projekcja**.

Polski Ład a problem uzależnień

- Z uzasadnienia projektu ustawy o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym i innych ustaw (druk 1631) - przez uzależnienia behawioralne rozumie się
 1. zaburzenia zachowania o charakterze **nałogowym**,
 2. **niezwiązane** z przyjmowaniem substancji psychoaktywnych,
 3. które wiążą się z odczuwaniem **przymusu i brakiem kontroli** nad wykonywaniem określonej czynności
 4. oraz kontynuowaniem jej **mimo negatywnych konsekwencji** dla jednostki oraz dla jej **otoczenia** (...).
- Czy działania podejmowane w obszarze legislacji podatkowej nie spełniają ww. kryteriów?

Polski Ład a problem uzależnień

- **Jak pomóc osobie uzależnionej:**
 - przekonywanie do podjęcia leczenia?
 - wspólna wizyta u specjalisty?
 - interwencja osób bliskich - sesja, na której są przedstawione fakty przemawiające za koniecznością leczenia (z szacunkiem, życzliwością, troską)?
 - siłowe rozwiązanie polegające na zapisaniu na leczenie?
- **Uwaga!** Wyjście z każdego nałogu jest możliwe, ale uzależniony musi dostrzec swoje złudzenia.

Dziękuję za
uwagę

